

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України

**АНАЛІТИЧНО-ПОРІВНЯЛЬНЕ
ПРАВознавство**
Електронне наукове видання

№06, 2023

Ужгородський національний університет
Ужгород 2023

УДК 001:34

ISSN 2788-6018

Аналітично-порівняльне правознавство – електронне наукове фахове видання
юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Журнал «Аналітично-порівняльне правознавство» включено до переліку фахових видань
категорії «Б» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р.)
зі спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне право.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор

Члени редакційної колегії: Белов Д.М. – д.ю.н., професор

Берлінгер Деніел – професор (Румунія)

Булеца С.Б. – д.ю.н., професор

Белова М.В. – д.ю.н., доцент

Дешко Л.М. – д.ю.н., професор

Заборовський В.В. – д.ю.н., професор

Лазур Я.В. – д.ю.н., професор

Манзюк В.В. – к.ю.н., доцент

Менджул М.В. – д.ю.н., доцент

Ондрова Юлія – к.ю.н. (Словацька Республіка)

Фаркаш Мірча – професор (Румунія)

Фрідманський Р.М. – к.ю.н., професор

Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №10 від 23.11.2023 року

Офіційний сайт: <http://app-journal.in.ua/>

Макетування здійснено у ТОВ «РІК-У»,
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36;
print@rik.com.ua

© Ужгородський національний університет, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ.

Андрусяк І.П. ПРИНЦИПИ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	15
Болдижар С.М. РОЗВИТОК ОСВІТИ НА ЗАКАРПАТТІ У 1944-1946 РОКАХ (АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ НАРОДНОЇ РАДИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ).....	20
Гасай О.В., Миколишин А.Ф. ДОКТРИНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПОНЯТТЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДЕРЖАВИ.....	25
Джуга М.В. ОСКАРЖЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ АБО ВІДМОВИ В ЇХ ВЧИНЕННІ ДО СУДУ В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ (СЕР. XIV – СЕР. XVII СТ.).....	29
Едер П.Т. ПОНЯТТЯ І ВИДИ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПОРЯДОК ЇХ РОЗСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ ЗА ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.....	34
Загороднюк Д.А. ДО ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРАВОВОЇ ПРОПАГАНДИ ЯК ФОРМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ.....	39
Куксов В.Г. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ У СФЕРІ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ВІДМІННОСТІ МІЖ СУМІЖНИМИ ПОНЯТТЯМИ.....	46
Кучук А.М. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ.....	51
Мельник А.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В ГАЛИЧИНІ ПІСЛЯ 14 БЕРЕЗНЯ 1923 РОКУ.....	56
Мельник А.М. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РІШЕННЯ У ЗРАЗКОВИХ СПРАВАХ ТА СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ.....	62
Савуляк Р.В. НОВЕЛИ 1914-1916 РР. ДО ЗАГАЛЬНОГО ЦИВІЛЬНОГО УЛОЖЕННЯ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ 1811 Р.....	67
Сілюченко К.М., Марченко А.А., Сілюченко В.М. АКсіОЛОГІЧНА ПРИРОДА ПРИНЦИПІВ ПРАВА.....	76
РОЗДІЛ ІІ. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	
Баймуратов М.О., Кофман Б.Я. «МУНІЦИПАЛЬНІ ЦІННОСТІ»: ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРАЛЬНИХ ОЗНАК ПРОФІЛЬНОЇ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ.....	81
Батанов О.В. ФУНКЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ ПРАВА: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ.....	90
Берч В.В., Бисага Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВНЕСЕННЯМ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ.....	98
Бисага Ю.М., Берч В.В. ДО ПИТАННЯ ПРО СПЕЦИФІКУ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	102
Берч В.В., Белов Д.М., Бисага Ю.М. ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА КОНСТИТУЦІЙНУ СКАРГУ.....	107
Долуда А.Ю. ПРАВОВИЙ СТАТУС ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	111
Жаровська І.М. УЗАГАЛЬНЕННЯ ПІДСТАВ НЕКОНСТИТУЦІЙНОСТІ У РІШЕННЯХ ОРГАНУ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ: АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ.....	115
Ерфан В., Кольцов Ю. ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ СТИМУЛЮВАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	120

Кудрявцева О.М. СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ ПРО ПРИЙНЯТТЯ ДО ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ ЯК САНКЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	125
Лавренко Д.О. РОЛЬ ЮРИДИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В НОРМОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	130
Медвідь А.Б., Медвідь Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТЕРМІНУ-ПОНЯТТЯ «СУД» ДО ОРГАНУ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ УКРАЇНИ.....	136
Медвідь А.Б. КОНСТИТУЦІЙНІ МЕТАМОРФОЗИ: АНАЛІЗ ПРОЦЕДУР ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ОСНОВНОГО ЗАКОНУ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	142
Панкратова А.С. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДУ: АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	148
Панкратова В.О. ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД КРАЇН ЄС.....	152
Пекарчук А.В. ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ПРАВОВЛАДДЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПІЗНАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРАВознавства.....	157
Пивовар М., Кіра С. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	162
Ромців О.І. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРАКТИКА ЄСПЛ.....	168
Силантьєва І.В. ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	173
РОЗДІЛ III. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
Бондар Н.П. АНАЛІЗ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ВІДМІННОСТЕЙ У СУБ'ЄКТНОМУ СКЛАДІ ОПІКУНІВ (ПІКЛУВАЛЬНИКІВ) ДОРΟΣЛИХ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, ФРАНЦІЇ ТА ШВЕЙЦАРІЇ.....	178
Боярчук О.М. ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ, США ТА ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (НІМЕЧЧИНА, ФРАНЦІЯ).....	184
Демченко Я.О. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА.....	189
Жомарткизи М. МЕДІАЦІЯ У ВИРІШЕННІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ КОНФЛІКТІВ. ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	194
Лазур Я.В., Заборовський В.В., Черевко П.П. МИРОВА УГОДА В ЦИВІЛЬНОМУ ТА ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	206
Іванюра І.С., Шевченко Д.В., Зінченко А.В. ДОГОВІР ПРО НЕКОНКУРЕНЦІЮ (ЗАБОРОНУ КОНКУРЕНЦІЇ): АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	211
Кочина О.С., Лугина Є.Ю. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ОХОРОНЮВАНИХ ЗАКОНОМ ІНТЕРЕСІВ В УКРАЇНІ.....	217
Левицький М.О. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ФОРМИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	222
Мачуська І.Б., Гуляр Т.Б., Мачуський В.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЕРЕКЛАДАЧА ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	231
Нестеренко М.Д. РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕГЛЯДУ СУДУ ЦИВІЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ.....	236
Панченко В.В., Матвеєва А.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	240
Пархоменко В.О. УХИЛЕННЯ ВІД ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯК ПІДСТАВА ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ.....	246
Попов В.А., Попова С.О. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КСЕНОІМПЛАНТАТІВ І МОЖЛИВОСТІ ЇХ ПОДАЛЬШОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ.....	251

Попов Ю.Ю. КНИЖКОВЕ ВОЛОДІННЯ НЕРУХОМІСТЮ: КОНЦЕПЦІЯ І ОГЛЯД КРИТИКИ.....	257
Ратушна Б.П. ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	273
Сердечна І.Л. ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ЗДІЙСНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ СІМЕЙНИХ ПРАВ.....	277
Скриник М.В. ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ ВТРАТОЮ АБО ЗМЕНШЕННЯМ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ МАЛОЛІТНЬОЇ, НЕПОВНОЛІТНЬОЇ ОСОБИ, ЗАВДАНОЇ КАЛІЦТВОМ АБО ІНШИМ УШКОДЖЕННЯМ ЗДОРОВ'Я.....	282
Тимофєєв В.П., Гунько К.О. ІМІДЖ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО І ВІДНОШЕННЯ СУСПІЛЬСТВА ДО ПОЛІЦЕЙСЬКИХ РІЗНИХ КРАЇН.....	286
Уланська М.О. ПРАВОВИЙ СТАТУС НЕЙРОМЕРЕЖ: КРІЗЬ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	291
Феннич В.П. ПЕРЕГЛЯД ЗАОЧНОГО РІШЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	298
Фурса С.Я., Фурса Є.І. РЕЖИМ СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ НА МАЙНО В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПОЗИЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ.....	303
Юркевич Ю.М., Забзалюк Д.Є. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЖИТЛО, НАБУТЕ ОДИМ ІЗ ПОДРУЖЖЯ ЗА ЧАС ШЛЮБУ ВНАСЛІДОК ПРИВАТИЗАЦІЇ.....	314
РОЗДІЛ ІV. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	
Войнарівський М. АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ ЗА КОМЕРЦІЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦІЇ.....	318
Гончаренко О. ЯКІСТЬ ЗАКОНОПРОЕКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР.....	324
Серебряк С.В. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	330
Ямненко Т.М., Савенкова В.Г. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО БЕНЕФІЦІАРНОГО ВЛАСНИКА ТА ПРИНЦИП ПРОЗОРОСТІ У КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ.....	335
РОЗДІЛ V. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Анатійчук В.В. ВПЛИВ ПРАВОСВІДОМОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	340
Вапнярчук Н.М. ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	346
Кузнецова М.Ю., Авраменко Д.А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАДОМНОЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	352
Кузнецова М.Ю., Катана Б.П., Литюга А.Г. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРУДОВІ СПОРИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРІШЕННЯ.....	358
Міщук І.В., Соломко С. ДОТРИМАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ЛЮДИНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД КРІЗЬ ПРИЗМУ КЕРІВНИХ ПРИНЦИПІВООН З ПИТАНЬ БІЗНЕСУ І ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	363
Олійник О.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ ТРУДОВИХ СПОРІВ.....	367
Тимофєєв В., Дусяк О., Крисько В. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	372
Циганок В.М. СУЧАСНИЙ СТАН ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ.....	377

**РОЗДІЛ VI. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО;
ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО**

Святошнюк А.Л. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФУНДАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ..... **382**

Мадавi Н. ЕВОЛЮЦІЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА: ДОКТРИНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ..... **386**

**РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО;
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

Батько І., Павленко Д. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ..... **397**

Берназюк О.О. ПРАВОВИЙ ВИСНОВОК ВЕРХОВНОГО СУДУ ЯК ДЖЕРЕЛО СУДДІВСЬКОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ..... **402**

Бойко Б.В. ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПІД ЧАС ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРАХ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ..... **410**

Бочкова І.І., Врублевська-Місюна К.М. Тичина В.П. ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВВРАХУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДИТИНУ..... **416**

Гей К. ПОНЯТТЯ «ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ» ЯК СТАДІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ЗАСАД..... **422**

Гіденко Є.С. ФОРМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... **427**

Гурін Б. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИПТОІНДУСТРІЇ, ОЦІНКА СТУПЕНЯ ТА ПЕРСПЕКТИВ ПОДАЛЬШОЇ ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕКТОРА..... **431**

Дем'янчук Ю.В., Сидоренко В.В., Гнатюк А.Р., Гоцуленко І.О., Григорук М.І., Жовмір М.І. ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ..... **436**

Доля В.В. ДО ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗАВДАНЬ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... **441**

Євсюков Є.В. МЕТОДОЛОГІЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... **446**

Кантор Н.Ю. УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ ТА РІЗНОВИДИ..... **451**

Кисельова М.С. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ..... **457**

Кожемякіна Т.В. ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ УПОВНОВАЖЕНОГО У СПРАВАХ ЄСПЛ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ..... **462**

Кравченко І.О., Шандиба Д.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ..... **467**

Лютіков П.С. ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ: ДОКТРИНАЛЬНЕ ТЛУМАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ У НАУКАХ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА..... **472**

Михайловська Є.В., Лимонько А.О. ЩОДО ТЕХНІКИ ПРОЄКТУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ..... **478**

Нестеренко К.О., Булгакова О.В. АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА ЯК НОВИЙ ЕТАП ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І СУСПІЛЬСТВА..... **482**

Остапенко О.І., Баїк О.І. ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ..... **487**

Подорожна Т.С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ З БОКУ РФ.....	491
Проць І.М., Грищук А.Б. ОБОВ'ЯЗОК ЗІ СПЛАТИ ПОДАТКУ ТА ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ПОНЯТТЯ, ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ.....	498
Свиридюк Н.П., Кардашевський Ю.Р. Ф'ЮЖН-ЦЕНТРИ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ МОДЕЛІ INTELLIGENCE-LED POLICING (ILP).....	504
Стєбелев А.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗАСАД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ ТА КОНФЛІКТІВ.....	510
Умаєв Б.Б. ДОСТАТНЄ МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ – ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	514
Федоренко С.В. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	519
Чернобук В.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	524
Шведа Б.В. СУДДІВСЬКИЙ РОЗСУД В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ.....	528
Шевчук В.С. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ФОРМ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПОЛІЦІЇ І ШЛЯХИ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	533
Шийович С.Я. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	539
Шовкун А.А. ПРАВОПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ.....	544
Шопіна І.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ.....	550
Шпак І.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ НА СЕКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	555
РОЗДІЛ VIII. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Дідківська Г.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПЕРЕШКОДЖАННЯ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ.....	561
Забуга Ю.Ю. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ.....	565
Зайцев Г.В., Коломієць Н.В. ДИВЕРСІЯ ТА ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ, ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	571
Замахін А.Л., ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ.....	576
Каменський Д.В. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ АБОРТУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	582
Левченко Ю.О. ТЕОРЕТИЧНІ, ЗАКОНОДАВЧІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ.....	588
Михайліченко Т.О. ФАРМАЦЕВТИЧНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	592
Політова А.С. СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ (ВОЄННОГО СТАНУ) В УКРАЇНІ У 2015-2018 РОКАХ.....	596

Саморай О.К. ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	603
Чекмарьова І. М. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ВИПРОБУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	608
Шило І.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ.....	613
Шрамко С.С. СУБ'ЄКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	618
РОЗДІЛ ІХ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Барабаш А.А. ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ УЧАСТІ У СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ ПОЗА МЕЖАМИ СУДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	624
Данькова С.О. СТРУКТУРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ В СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ.....	628
Лоза Т.В. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	633
Первій В.Ю., Гунько К.О. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ НЕГЛАСНИХ (СЛІДЧИХ) РОЗШУКОВИХ ДІЙ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	642
Яценко І.В. ДОКТРИНАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЗНАТЬ У КОМПЛЕКСНІ СУДОВО-ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	646
РОЗДІЛ Х. СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА	
Волочій С.О. ЗАКОННІ ВИМОГИ ПРОКУРОРА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ.....	671'
Керноз Н.Є., Присяжний В.В. СТАН СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ Й ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....	676
РОЗДІЛ ХІ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО	
Киргізова В.С. КОМПЕТЕНЦІЯ АСЕАН У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	681
Лесь І.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО ЯДЕРНОГО ПРАВА.....	687
Мурачов Р.В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ТА ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР УКРАЇНИ ЩОДО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ.....	692
Назарко А.А. ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ: ІНСТИТУЦІЙНІ ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО СУДОВОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ.....	697
Семенчук М.Р. ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ РОЗМІЩЕННЮ ЗБРОЇ У КОСМІЧНОМУ ПРОСТОРИ (1959-1979).....	702
РОЗДІЛ ХІІ. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Користін О.Є., Демедюк С.В. АКТУАЛІЗАЦІЯ КІБЕРСТІЙКОСТІ ТА ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ КОНЦЕПЦІЇ «СТІЙКІСТЬ».....	708
Попович Т.П. ПОНЯТТЯ ОBOB'ЯЗКУ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ.....	714
Герич А.Й., Герич А.В. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІДЕЇ СВОБОДИ ЯК ПРИНЦИПУ ПРАВА.....	719
Кулик Л.М. НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ СІМ'Ї ЯК ДЕТЕРМІНАНТА КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА МОЛОДІ.....	725

CONTENTS

SECTION I. THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES

Andrusiak I.P. PRINCIPLES OF LEGAL POLICY IN THE FIELD OF DOMESTIC VIOLENCE.....	15
Boldyzhar S. DEVELOPMENT OF EDUCATION IN TRANSCARPATHIA IN 1944-1946 (ANALYSIS OF NORMATIVE LEGAL ACTS OF THE PEOPLE'S COUNCIL OF TRANSCARPATHIAN UKRAINE).....	20
Hasai O.V., Mykolyshyn A.F. DOCTRINAL APPROACH TO THE CONCEPT OF THE LEGAL NATURE OF THE ECOLOGICAL STATE.....	25
Dzhuha M. APPEAL OF NOTARIAL DEEDS OR REFUSAL TO PERFORM THEM IN COURT IN UKRAINE: HISTORICAL AND LEGAL ASPECT OF STUDY (MIDDLE OF THE 14TH – MIDDLE OF THE 17TH CENTURY).....	29
Eder P. CONCEPT AND TYPES OF WAR CRIMES AND THE ORDER OF THEIR INVESTIGATION IN THE UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC FOR THE CENTRAL RADA.....	34
Zahorodniuk D.A. TO THE QUESTION OF THE FEASIBILITY OF USING LEGAL PROPAGANDA AS A FORM OF LEGAL NURTURING.....	39
Kuksov V. THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS OF THE CONCEPTUAL AND CATEGORICAL APPARATUS IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS LIMITATION: DIFFERENCES BETWEEN RELATED CONCEPTS.....	46
Kuchuk A.M. THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AS A FACTOR IN IMPROVING HUMAN RIGHTS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	51
Melnyk A. PECULIARITIES OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF UKRAINIAN POLITICAL AND LEGAL THOUGHT IN GALICIA AFTER MARCH 14, 1923.....	56
Melnyk A. COMPARATIVE-LEGAL ANALYSIS OF JUDGMENT IN PILOT CASES AND JUDICIAL PRECEDENT.....	62
Savuliak R.V. NOVELS 1914-1916 TO THE GENERAL CIVIL CODE OF THE AUSTRIAN EMPIRE 1811.....	67
Siliuchenko K., Marchenko A., Siliuchenko V. AXIOLOGICAL NATURE OF THE PRINCIPLES OF LAW.....	76
SECTION II. CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW	
Baymuratov M.O., Kofman B.Ya. «MUNICIPAL VALUES»: TO DETERMINE THE PARAMETERAL SIGNS OF PHENOMENOLOGY.....	81
Batanov O.V. THE FUNCTIONS OF A MUNICIPAL LAW AS A BRANCH OF LAW: DEBATABLE ISSUES OF THEORY.....	90
Berch V.V., Bysaga Yu.M. SPECIFICS OF CONSTITUTIONAL CONTROL REGARDING AMENDMENTS TO THE CONSTITUTION.....	98
Bysaga Yu.M., Berch V.V. ON THE SPECIFICS OF THE CONSTITUTIONAL AND LEGAL STATUS OF JUDGES OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE.....	102
Berch V.V., Byelov D.M., Bysaga Yu.M. TO THE QUESTION ABOUT THE PECULIARITIES OF THE IMPLEMENTATION OF THE RIGHT TO A CONSTITUTIONAL COMPLAINT.....	107
Doluda A.Yu. LEGAL STATUS OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS.....	111
Zharovska I. GENERALIZATION OF THE GROUNDS OF UNCONSTITUTIONALITY IN THE DECISIONS OF THE BODY OF CONSTITUTIONAL JURISDICTION: ASPECTS OF THE CONSTITUTIONAL COMPLAINT.....	115

Erfan V., Koltsov Yu. ECONOMIC STRATEGY TO STIMULATE THE REGIONS OF UKRAINE IN THE POST-WAR PERIOD.....	120
Kudriavtseva O.M. REVOKING THE DECISION TO ACCEPT UKRAINIAN CITIZENSHIP AS A SANCTION OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL RESPONSIBILITY.....	125
Lavrenko D.O. THE ROLE OF LEGAL CONSTRUCTIONS IN RULE-MAKING ACTIVITY.....	130
Medvid A.B., Medvid Y.O. FEATURES OF THE APPLICATION OF THE CONSTITUTIONAL TERM-CONCEPT "COURT" TO THE BODY OF CONSTITUTIONAL JURISDICTION OF UKRAINE.....	136
Medvid A.B. CONSTITUTIONAL METAMORPHOSIS: ANALYSIS OF AMENDMENT PROCEDURES TO THE BASIC LAW IN THE CONTEXT OF GLOBAL TRANSFORMATIONS.....	142
Pankratova A. ENFORCEMENT OF COURT DECISIONS: ANALYSIS OF THE LEGAL POSITIONS OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE.....	148
Pankratova V.O. ELECTRONIC VOTING AS AN ELEMENT OF ELECTRONIC DEMOCRACY: THE EXPERIENCE OF EU COUNTRIES.....	152
Pekarchuk A.V. JUSTICE UNDER THE RULE OF LAW AS AN OBJECT OF KNOWLEDGE OF DOMESTIC JURISPRUDENCE.....	157
Pyvovar M., Kira S. FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF THE RULE OF LAW IN THE CONTEXT OF THE CONTEMPORARY CHALLENGES OF DEMOCRACY IN THE CONDITIONS OF WAR IN UKRAINE.....	162
Romtsiv O.I. INTERNATIONAL LEGAL MECHANISMS FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS IN TIMES OF WAR: THE PRACTICE OF THE ECHR.....	168
Sylantieva I. INTERACTION OF POLITICAL POWER AND CIVIL SOCIETY: THEORETICAL AND LEGAL ASPECT.....	173
SECTION III. CIVIL LAW AND CIVIL PROCEEDINGS; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW	
Bondar N. ANALYSIS OF CONCEPTUAL DIFFERENCES IN THE SUBJECTIVE COMPOSITION OF GUARDIANS (TRUSTEES) OF ADULTS WITH DISABILITIES UNDER CIVIL LAW OF UKRAINE, FRANCE AND SWITZERLAND.....	178
Boiarchuk O. PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS: PECULIARITIES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE, THE USA AND SOME COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION (GERMANY, FRANCE).....	184
Demchenko Y.O. THE PRINCIPLE OF THE RULE OF LAW.....	189
Zhomartkyzy M. MEDIATION FOR THE RESOLUTION OF INTERNATIONAL ECONOMIC CONFLICTS. EFFECTIVE APPROACHES AND PERSPECTIVES.....	194
Lazur Ya.V., Zaborovskyy V.V., Cherevko P.P. SETTLEMENT AGREEMENT IN CIVIL AND ECONOMIC PROCEEDINGS: A COMPARATIVE ASPECT OF RESEARCH.....	206
Ivaniura I., Shevchenko D., Zinchenko A. NON-COMPETE AGREEMENTS: ACTUAL PROBLEMS OF UKRAINIAN LEGISLATION.....	211
Kochyna O., Luhina E. JUDICIAL PROTECTION OF CIVIL RIGHTS AND LEGALLY PROTECTED INTERESTS IN UKRAINE.....	217
Levytskyi M.O. THE CONCEPT AND FEATURES OF THE JURISDICTIONAL FORM OF PROTECTION OF PERSONAL NON-PROPERTY RIGHTS OF MILITARY PERSONNEL.....	222
Machuska I.B., Gulyar T.B., Machusky V.V. PECULIARITIES OF THE LEGAL STATUS OF AN INTERPRETER IN CIVIL PROCEEDINGS.....	231
Nesterenko M. DECISIONS OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION AS AN OBJECT OF REVIEW BY A COURT OF CIVIL JURISDICTION.....	236
Panchenko V.V., Matvieieva A.V. LEGAL REGULATION OF THE INTERNATIONAL TRANSPORT SPHERE IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION.....	240

Parkhomenko V.O. AVOIDANCE OF DUTIES AS A BASIS FOR DEPRIVATION OF PARENTAL RIGHTS.....	246
Popov V., Popova S. LEGAL PROBLEMS OF ATTRACTING INVESTMENTS FOR THE CREATION OF XENOIMPLANTS AND THE POSSIBILITY OF THEIR SUBSEQUENT TRANSPLANTATION.....	251
Popov Yu. BOOK POSSESSION OF REAL ESTATE: CONCEPT AND CRITIQUE REVIEW.....	257
Ratushna B. BUSINESS REPUTATION OF LEGAL ENTITIES ACCORDING TO THE CIVIL LEGISLATION OF UKRAINE.....	273
Serdechna I. IMPLEMENTATION OF SUBJECTIVE FAMILY RIGHTS.....	277
Skrynyk M.V. COMPENSATION OF DAMAGES RELATED TO THE LOSS OR REDUCTION OF EMPLOYMENT CAPACITY OF A MINOR, MINOR PERSON CAUSED BY DISABILITY OR OTHER HEALTH DAMAGE.....	282
Timofeev V.P., Gunko K.O. THE IMAGE OF A POLICEMAN AND THE ATTITUDE OF SOCIETY TOWARDS POLICEMEN OF DIFFERENT COUNTRIES.....	286
Ulanska M. LEGAL STATUS OF NEURAL: THROUGH THE PRISM OF JUDICIAL PRACTICE.....	291
Fennykh V. REVIEW OF DEFAULT JUDGMENT IN CIVIL PROCEEDINGS.....	298
Fursa S.Ya., Fursa Ye.I. REGIME OF JOINT COMMUNITY PROPERTY OF SPOUSES IN UKRAINE: NEED TO IMPLEMENT FOREIGN EXPERIENCE.....	303
Yurkevych Yu.M., Zabzaliuk D.Ye. THE OWNERSHIP RIGHT TO HOUSING ACQUIRED BY ONE OF THE SPOUSES DURING MARRIAGE DUE TO PRIVATIZATION.....	314
SECTION IV. ECONOMIC LAW, ECONOMIC PROCEDURAL LAW	
Voinarivskiy M. ADMINISTRATIVE AND ECONOMIC SANCTIONS UNDER FRENCH COMMERCIAL LAW.....	318
Honcharenko O. QUALITY OF DRAFT LAWS IN THE FIELD OF ECONOMY: EUROPEAN INTEGRATION VECTOR.....	324
Sieriebriak S.V. ECONOMIC AND LEGAL PRINCIPLES OF CYBERSECURITY AS A PREREQUISITE FOR THE INTRODUCTION OF SPECIAL ECONOMIC REGIMES.....	330
Yamnenko T., Savenkova V. DISCLOSURE OF INFORMATION ABOUT THE BENEFICIAL OWNER AND THE PRINCIPLE OF TRANSPARENCY IN CORPORATE GOVERNANCE.....	335
SECTION V. LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW	
Anatychuk V. THE INFLUENCE OF LEGAL AWARENESS ON THE EFFECTIVENESS OF THE MECHANISM OF LEGAL REGULATION OF LABOR RELATIONS.....	340
Vapnyarchuk N.M. THE ISSUE OF LEGAL PROVISION OF GENDER EQUALITY IN LABOR RELATIONS IN UKRAINE DURING THE WAR.....	346
Kuznetsova M., Avramenko D. PECULIARITIES OF THE USE OF HOME AND REMOTE FORMS OF LABOR DURING THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW.....	352
Kuznetsova M., Katana B., Lytiuha A. INDIVIDUAL LABOR DISPUTES: CERTAIN ISSUES OF RESOLUTION.....	358
Mishchuk I., Solomko S. OBSERVANCE OF LABOR RIGHTS IN WARTIME THROUGH THE LENS OF THE UN GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS: PROBLEMS AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT.....	363
Oliinyk O.O. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DETERMINING THE JUDICIAL JURISDICTION OF LABOR DISPUTES.....	367
Timofeev V., Dusyak O., Krysko V. FIRE TRAINING OF CADETS OF THE MILITARY ACADEMY WITH SPECIFIC CONDITIONS OF TRAINING UNDER MARTIAL LAW.....	372
Tsyhanok V.M. THE CURRENT STATE OF UKRAINIAN LEGISLATION ON SOCIAL PROTECTION OF MILITARY PERSONNEL AND THEIR FAMILY MEMBERS.....	377

**SECTION VI. LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW;
NATURAL RESOURCES LAW**

Sviatoshniuk A.L. THE HISTORICAL ASPECTS OF THE FOUNDATION AND FUNCTIONING OF THE AGRICULTURAL COOPERATION IN UKRAINE..... **382**

Madaoui N. THE EVOLVING JURISPRUDENCE OF ENVIRONMENTAL LAW: A DOCTRINAL ANALYSIS..... **386**

**SECTION VII. ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE; FINANCIAL LAW;
INFORMATION LAW**

Batko I., Pavlenko D. INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE INFORMATION SECURITY INSTITUTE AS AN INTEGRAL COMPONENT OF THE MODERN STATE..... **397**

Bernaziuk O.O. LEGAL OPINION OF THE SUPREME COURT AS A SOURCE OF JUDICIAL LAW-MAKING..... **402**

Boyko B.V. GUARANTEES OF PROTECTION OF PERSONAL DATA OF CONSCRIPTS DURING THEIR USE IN STATE REGISTERS FOR MILITARY REGISTRATION..... **410**

Bochkova I.I., Vrublevska-Misiuna K.M., Tychyna V.P. THE NEED TO TAKE INTO ACCOUNT THE INTERNATIONAL EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION IN THE FIELD OF PROTECTION OF INFORMATION ABOUT CHILDREN..... **416**

Hey K. THE CONCEPT OF "BUDGET EXECUTION" AS A STAGE OF THE BUDGET PROCESS AND DEFINITION OF ITS PRINCIPLES..... **422**

Gidenko E.S. FORMS OF REGULATORY REGULATION TO ENSURE TACTICAL LITERACY OF OFFICIAL COMBAT MISSIONS BY PERSONNEL OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE..... **427**

Hurin B. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE CRYPTO INDUSTRY, ASSESSMENT OF THE DEGREE AND PROSPECTS OF ITS FURTHER INTEGRATION INTO THE NATIONAL ECONOMIC SECTOR..... **431**

Demianchuk Y.V., Sydorenko V.V., Hnatiuk A.R., Hotsulenکو I.O., Hryhoruk M.I., Zhovmir M.I. DISCUSSION ASPECTS OF COMBATING CORRUPTION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE..... **436**

Dolia V.V. TO THE QUESTION OF THE GENERAL CHARACTERISTICS OF THE TASKS OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE..... **441**

Yevsiukov Ye.V. METHODOLOGY OF THE LEGAL STATUS OF ADMINISTRATIVE AGENCIES UNDER MARTIAL LAW..... **446**

Kantor N. CONDITIONS FOR THE EFFECTIVENESS OF THE MECHANISM OF GOAL-SETTING NORMS OF ADMINISTRATIVE LAW: CONCEPTS AND VARIETIES..... **451**

Kyselova M. LEGAL REGULATION OF RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF TRAFFIC RULES IN UKRAINE..... **457**

Kozhemiakina T. GUARANTEES OF IMPLEMENTATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE COMMISSIONER FOR ECHR CASES: CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT..... **462**

Kravchenko I.O., Shandyba D.V. ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF SURROGATE MATERNITY IN UKRAINE..... **467**

Liutikov P.S. PERSONAL DATA: DOCTRINAL INTERPRETATION OF THE CATEGORY IN THE SCIENCES OF ADMINISTRATIVE AND INFORMATION LAW..... **472**

Mykhailovska Ye.V., Lymonko A.O. ON THE TECHNIQUE OF DRAFTING ADMINISTRATIVE AND LEGAL DOCUMENTS..... **478**

Nesterenko K., Bulhakova O. ADMINISTRATIVE PROCEDURE AS A NEW STAGE OF INTERACTION BETWEEN GOVERNMENT BODIES AND SOCIETY..... **482**

Ostapenko O.I., Baik O.I. ON SOME ISSUES OF CLASSIFICATION OF PARTICIPANTS IN PROCEEDINGS ON ADMINISTRATIVE OFFENCES.....	487
Podorozhna T.S. ENSURING INFORMATION SECURITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES AND THREATS FROM THE RUSSIAN FEDERATION.....	491
Prots I.M., Hryshchuk A.B. DUTY TO PAY TAX AND TAX LIABILITY: CONCEPTS, RELATIONSHIP PROBLEMS.....	498
Svyridyuk N.P., Kardashevskyy Yu.R. FUSION CENTERS AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE INTELLIGENCE-LED POLICING (ILP) MODEL.....	504
Stebelev A.M. METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE STUDY OF THE LEGISLATIVE FOUNDATIONS OF THE ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF THE SYSTEM OF ALTERNATIVE WAYS OF RESOLVING PUBLIC LEGAL DISPUTES AND CONFLICTS.....	510
Umaiev B.B. SUFFICIENT FINANCIAL SUPPORT FOR SERVICEMEN AND EMPLOYEES OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE IS A GUARANTEE OF THE NATIONAL SECURITY OF THE STATE.....	514
Fedorenko S.V. STATE CONTROL IN THE FIELD OF ENERGY IN UKRAINE: CONCEPTS AND FEATURES.....	519
Chernobuk V. CURRENT PROBLEMS OF THE ADMINISTRATIVE-TORT LAW OF UKRAINE.....	524
Shveda B.V. JUDICIAL DISCRETION IN THE ADMINISTRATIVE PROCESS.....	528
Shevchuk V. FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF CERTAIN FORMS OF PUBLIC CONTROL OVER POLICE ACTIVITIES AND WAYS OF ITS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	533
Shiyovych S.Ya. IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON PUBLIC SERVICES: EXPERIENCE OF THE EUROPEAN UNION.....	539
Shovkun A.A. LEGAL EDUCATION ACTIVITY OF SUBJECTS OF MANAGEMENT OF THE SYSTEM OF PROVIDING FREE LEGAL AID.....	544
Shopina I.M. ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT AND ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION: CORRELATION OF CONCEPTS.....	550
Shpak I. THE ESSENCE AND FEATURES OF THE LEGAL REGULATION OF BUDGET EXPENDITURES ON THE SECTOR OF NATIONAL SECURITY AND DEFENSE UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL.....	555
SECTION VIII. CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL ENFORCEMENT LAW	
Didkivska H. CURRENT ISSUES OF CRIMINAL LIABILITY FOR INTERFERING WITH THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF JOURNALISTS.....	561
Zabuha Yu.Yu. PROBLEMATIC ISSUES OF CRIMINAL LIABILITY FOR VIOLATION OF THE RIGHT TO FREE MEDICAL CARE.....	565
Zaitsev G.V., Kolomiets N.V. SABOTAGE AND TERRORIST ACT, QUALIFICATION PROBLEMS.....	571
Zamakhin A.L. OBJECT AND SUBJECT OF CRIMINAL OFFENSES IN THE FIELD OF USE OF ELECTRONIC COMPUTERS, SYSTEMS AND COMPUTER NETWORKS AND TELECOMMUNICATION NETWORKS.....	576
Kamensky D.V. CRIMINAL LIABILITY FOR VIOLATION OF THE ABORTION PROCEDURE: COMPARATIVE LEGAL ASPECT.....	582
Levchenko Yu.O. THEORETICAL, LEGISLATIVE AND PRACTICAL ASPECTS OF RELEASE FROM PROBATION.....	588
Mykhailichenko T. PHARMACEUTICAL CRIMINAL OFFENSES: HISTORY AND CONTEMPORANEITY.....	592
Politova A.S. THE STATE OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT OF THE PROBLEMS OF CRIMINAL LIABILITY FOR GENDER-BASED VIOLENCE IN THE CONTEXT OF ARMED CONFLICT (MARTIAL LAW) IN UKRAINE IN 2015-2018.....	596

Samorai O.K. FEATURES OF THE QUALIFICATION OF ORGANIZED COMPUTER CRIME IN UKRAINE.....	603
Chekmarova I. CONCEPT AND CONTENT OF PROBATION IN CRIMINAL LEGISLATION.....	608
Shilo I.V. SEPARATE ISSUES OF EXEMPTION FROM SERVING A PROBATIONARY SENTENCE.....	613
Shramko S. SUBJECTS OF IMPLEMENTATION OF MEASURES TO COMBAT CRIME IN UKRAINE.....	618
SECTION IX. CRIMINAL PROCEDURE AND FORENSICS; FORENSIC EXAMINATION OPERATIONAL SEARCH ACTIVITIES	
Barabash A.A. USE OF OWN TECHNICAL EQUIPMENT FOR PARTICIPATION IN THE COURT SESSION OUTSIDE THE COURT IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....	624
Dankova S.O. THE STRUCTURE OF CRIMINAL PROCEDURAL PROVING IN COURT PROCEEDINGS IN THE FIRST INSTANCE.....	628
Loza T.V. PROBLEMS OF THE ORGANIZATION OF FORENSIC EXPERT ACTIVITY IN UKRAINE AND WAYS TO SOLVE THEM.....	633
Perviy V.Y., Gunko K.O. SOME FEATURES OF THE PARTICIPATION OF OPERATIONAL UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN THE ORGANIZATION AND CONDUCT OF COVERT (INVESTIGATIVE) SEARCH OPERATIONS DURING MARTIAL LAW.....	642
Yatsenko I.V. DOCTRINAL PRINCIPLES OF SPECIAL VETERINARY KNOWLEDGE INTEGRATION IN THE COMPLEX FORENSIC EXPERT INVESTIGATIONS: PROBLEMS AND WAYS TO SOLVE THEM.....	646
SECTION X. JUDICIAL SYSTEM; THE PROSECUTION SERVICE AND ADVOCACY	
Volochiy S. LEGAL REQUIREMENTS OF THE PROSECUTOR: FOREIGN EXPERIENCE OF LEGISLATIVE CONSOLIDATION.....	671'
Kernoz N.Ye., Prysiazhnyi V.V. THE STATE OF THE JUDICIARY AND ACCESS TO JUSTICE DURING MARTIAL LAW: TODAY'S REALITIES.....	676
SECTION XI. INTERNATIONAL LAW	
Kyrhizova V.S. ASEAN COMPETENCE IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS.....	681
Les I.O. REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF INTERNATIONAL NUCLEAR LAW.....	687
Murachov R. FEATURES OF THE ORGANIZATION OF INTERACTION BETWEEN THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT AND LAW ENFORCEMENT STRUCTURES OF UKRAINE REGARDING THE INVESTIGATION OF CRIMES.....	692
Nazarko A. LEGAL TUG-OF-WAR: THE INSTITUTIONAL CHALLENGES OF THE DOMESTIC PROSECUTION OF WAR CRIMES IN UKRAINE.....	697
Semenchuk M.R. THE FORMATION OF INTERNATIONAL LEGAL PRINCIPLES ON THE PREVENTION OF THE PLACEMENT OF WEAPONS IN OUTER SPACE (1959-1979).....	702
SECTION XII. THE PHILOSOPHY OF LAW	
Korystyn O., Demediuk S. ACTUALIZATION OF CYBER RESILIENCE AND HISTORICAL ORIGINS OF THE CONCEPT OF «RESILIENCE».....	708
Popovych T.P. THE CONCEPT OF DUTY AS AN ELEMENT OF THE LEGAL STATUS OF A PERSON.....	714
Gerch A.Yo., Gerich A.V. FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE IDEA OF FREEDOM AS A PRINCIPLE OF LAW.....	719
Kulik L.M. DYSFUNCTIONAL FAMILY AS A DETERMINANT OF MERCENARY AND FORCIBLE CRIMES OF MINORS AND YOUNG PEOPLE.....	725

РОЗДІЛ V. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 349-2

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.57>

ВПЛИВ ПРАВОСВІДОМОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Анатійчук В.В.,

*асистент кафедри приватного права
юридичного факультету
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича,
кандидат юридичних наук, асистент
ORCID: 0000-0002-8036-4351*

Анатійчук В.В. Вплив правосвідомості на ефективність механізму правового регулювання трудових відносин.

У статті розкривається вплив правосвідомості на ефективність механізму правового регулювання трудових відносин. Констатується, що правосвідомість є універсальною формою дії механізму правового регулювання трудових відносин та фактором його ефективності. Правосвідомість активно впливає на елементи механізму правового регулювання трудових відносин, і відчуває такий вплив на собі. Підкреслюється, що правова свідомість відображає правові відносини між працівниками, роботодавцем у процесі трудової діяльності як всередині підприємства, установи, організації так і за її межами, включаючи соціальні зв'язки, де у сферу правової свідомості включаються особисті, соціально-економічні, політичні права, що істотно впливають на її змістовну складову.

Доводиться, що правосвідомість працівника і роботодавця формується під впливом економічних, соціальних умов. Правосвідомість є формою відображення суспільних явищ загалом і процесів, що відбуваються на підприємстві, установі, організації при виконанні трудової функції працівником, здійснення управлінських процесів роботодавцем через систему правових оцінок, поглядів, уявлень. Через правосвідомість відображається ставлення працівника до роботодавця, колективу, відбувається його оцінка з точки зору дієвості роботи підприємства, виплати належної заробітної плати, створення належних умов праці, її охорони та інших потреб працівника, його мотивації до праці.

Від рівня правосвідомості працівника і роботодавця залежить ефективність механізму пра-

вового регулювання трудових відносин в цілому, так і його стадій, оскільки процеси формування локальних правових норм і їх реалізація у фактичних відносинах не є можливими поза вольовою свідомою поведінкою суб'єктів трудових відносин. Резюмується, що з позицій трудового права правосвідомість можна розглядати через такі категорії, як оцінка, потреба, мотивація, навички, відношення до праці.

Робиться висновок, що правосвідомість сторін трудових відносин є тим функціональним суб'єктивним, оціночним чинником, що впливає на механізм правового регулювання трудових відносин з позицій забезпечення його ефективності, подальшого функціонування і розвитку з метою його відповідності сталим принципам трудового права як самостійної галузі і уявлень про справедливість.

Ключові слова: правосвідомість, мотивація, відношення до праці, ефективність, трудові відносини, працівник, роботодавець.

Anatychuk V. The influence of legal awareness on the effectiveness of the mechanism of legal regulation of labor relations.

The article under studies reveals the impact of legal awareness on the mechanism of legal regulation of labor relations. It highlights that legal awareness is a universal form of action of the mechanism of legal regulation of labor relations and a factor of its effectiveness. Legal awareness actively influences the elements of the mechanism of legal regulation of labor relations, as well as experiences a similar effect on itself. The article points out that legal awareness reflects the legal

relations between employees and employers in the course of labor activity both within an enterprise (institution, organization) and beyond it, including social relations. Thereby, the scope of legal awareness includes personal, socio-economic and political rights that significantly affect its substantive component.

The article proves that legal awareness of an employee and an employer is formed under the influence of economic and social conditions. Legal awareness is a form of reflecting social phenomena and the processes taking place at an enterprise, institution or organization in the course of performing the employee's labor function, and the employer's management processes through a system of legal assessments, views and ideas. Legal awareness reflects the employee's attitude to the employer and the personnel, as well as assesses it in terms of the efficiency of the enterprise, payment of proper wages, creation of proper working conditions, its protection and other needs of the employee, and his or her motivation to work.

The effectiveness of the mechanism of legal regulation of labor relations in general and its stages in particular depend on the level of legal awareness of an employee and an employer, since the processes of formation of local legal norms and their implementation in actual relations are not possible without the volitional conscious behavior of the subjects of labor relations. The article summarizes that from the standpoint of labor law, legal awareness can be viewed through such categories as assessment, need, motivation, skills, and attitude to work.

The article concludes that legal awareness of the parties to labor relations is a functional subjective and evaluative factor, which affects the mechanism of legal regulation of labor relations from the standpoint of ensuring its efficiency, further functioning and development with a view to its compliance with the established principles of labor law as an independent branch and the concept of justice.

Key words: legal awareness, motivation, attitude to work, efficiency, labor relations, employee, employer.

Постановка проблеми. Основою здійснення різноманітних типів юридичної діяльності є її правове регулювання, від ефективності якого залежить як повсякденна діяльність певних суб'єктів, так і її якісний рівень [3, с. 1]. Відповідні зразки людської поведінки формуються виходячи з необхідності врегулювання нових суспільних відносин і не створюються кимось штучно, що й обумовлює їх ефективну реалізацію [3, с. 19].

Кожен раз, коли здійснюється перехід на відповідний рівень правового регулювання виникає необхідність організувати діяльність і спілку-

вання по-новому в рамках відносин, що підлягають впорядкуванню. Вказаний процес здійснюється на рівні поведінки людей у їх суспільній свідомості, на рівні внутрішніх психологічних механізмів. Саме способи організації соціальної взаємодії стають підґрунтям для формування психологічних зв'язків та механізмів, що забезпечують дієвість правового регулювання.

У сфері трудових відносин психологічне життя працівників, роботодавців набуває своєрідних рис, а психологічні закономірності виступають у особливих проявах і поєднаннях. Механізм правового регулювання багато в чому залежить від природи трудових відносин його закономірностей формування. Така залежність прослідковується і щодо психологічних явищ і механізмів, за допомогою яких здійснюється таке регулювання. Дослідження процесів їх формування та розвитку може надати істотну допомогу у правильному розумінні характерних особливостей цих механізмів у системі правового регулювання трудових відносин. Відповідно, звернення до функціональної характеристики правосвідомості з позицій її взаємодії з механізмом правового регулювання трудових відносин є актуальним, оскільки саме у функціях можна виявити динамічну сторону правосвідомості сторін трудових відносин, її призначення у правовому регулюванні трудових відносин.

Мета дослідження полягає у розкритті суті правосвідомості та її впливу на ефективність механізму правового регулювання трудових відносин.

Аналіз наукових публікацій. На загально-теоретичному рівні над даною проблемою працювали такі українські вчені як: М.І. Козюбра, О.А. Лукашева, С.І. Максимов, Н.М. Оніщенко, О.В. Петришин, С.П. Погрібняк, П.М. Рабінович, О.Ф. Скакун, Ю.М. Тодика, М.В. Цвік та інші вчені. Проте, у трудовому праві, на галузевому рівні, ця проблема не досліджувалася і, відповідно, не виявлявся вплив правосвідомості на правове регулювання трудових відносин.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання трудових відносин потребує наявності певного інструменту, за допомогою якого положення норми трудового права трансформуватимуться в реальний стан трудових відносин. Таким чином, нормативне врегулювання трудових відносин відбувається не лише завдяки існуванню безпосередньо норми трудового права, а й завдяки функціонуванню певного механізму, ... [7, с. 189] серед якого відповідне місце відводиться правовій свідомості.

Будь-яка реалізація правових норм, їх дія здійснюються у поведінці та діяльності людей. Діяльність – це спосіб існування і розвитку суспільства і людини, всебічний процес перетворення нею навколишнього середовища відповідно до її

потреб, мети і завдань. В системі діяльності з усіх її видів важливо виділити ключовий вид діяльності, який породжує всі інші види діяльності. Таким видом діяльності є саме трудова діяльність, в основі якої закладена праця, оскільки саме з її формуванням пов'язане становлення і розвиток самої людини як соціального суб'єкта (працівника) [1, с. 125]. Ніхто не буде заперечувати, що праця відіграла і відіграє велике значення у процесі формування самої людини: адже у процесі праці створюються не тільки матеріальні і духовні цінності, призначені для задоволення потреб самої людини-праці, суспільства і держави, але й розвиваються самі працівники, шляхом розкриття своїх здібностей, талантів, професійних навиків. Праця знаходить свій творчий характер у появі нових технологій, раціоналізаторських пропозицій, у високопродуктивних знаряддях праці тощо, що, в свою чергу, веде до розвитку відповідних потреб [1, с. 121-122]. Відповідно, людський фактор є одним із визначальних у механізмі правового регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці, тому необхідно враховувати та вивчати механізми взаємодії працівників (людей), та навколишнього середовища. Тим більше, що в результаті праці працівник, завдяки своїм фізичним та розумовим здібностям цілеспрямовано і свідомо змінює навколишнє середовище для створення матеріальних цінностей і задоволення як своїх власних потреб так і потреб суспільства та держави.

Працівники включається у процес правового регулювання трудових відносин взаємодіючи один з одним і завдяки такій взаємодії об'єктивуються, стають реальністю заборони, дозволи, які містяться у нормах права централізованого і локального характеру.

Гарантії не забезпечують автоматичної реалізації трудових прав, оскільки у цьому процесі важливе значення відведено соціальному і психологічному механізму, що виступає як регулятор поведінки працівників, роботодавців їх трудової діяльності. Відповідно, розуміння взаємодії працівників і роботодавців у процесі трудової діяльності з об'єктивною дійсністю неможливе без розкриття психологічних закономірностей.

Попри психологічний аспект правосвідомості у механізмі правового регулювання трудових відносин, необхідно зауважити на її ідеологічний аспект, який «формується під впливом узагальнених, систематизованих знань, поглядів, концепцій щодо правової реальності. Поряд із цим правова реальність усвідомлюється не лише на рівні знань, теорій, а й існує на рівні емоцій, почуттів, настроїв, що свідчить про психологічну складову правової свідомості» [8, с. 346].

Правосвідомість є суб'єктивним явищем, зміст якого становлять: правові ідеї, цінності, поняття; суб'єктивне ставлення до чинного права як

феномену суспільного життя; уявлення людей про минуле чи бажане право; емоційні реакції на різноманітні правові явища та процеси, вчинки людей, особливо представників влади, та інші духовні елементи [2, с. 541]. Під впливом складових правової свідомості формуються установки на правову поведінку, здійснюється реалізація правових приписів [8, с. 346].

Правосвідомість є універсальною формою дії механізму правового регулювання трудових відносин, тобто є фактором його ефективності. Правосвідомість активно впливає на елементи механізму правового регулювання трудових відносин, і відчуває такий вплив на собі. На правосвідомість працівника впливає існуюча на підприємстві зокрема і в суспільстві загалом ціннісна система, що передбачена локальними актами підприємства, установи, організації так і законодавчими актами загалом (матеріальне, моральне заохочення, умови праці, професійне середовище, економічна, політична ситуації в країні тощо), яка впливає на правосвідомість працівника за допомогою інформації, тобто через соціально-психологічний механізм.

У механізмі правового регулювання трудових відносин правосвідомість проявляє себе досить активно, оскільки остання у механізмі характеризує певні процеси щодо забезпечення і функціонування мотивації, потреб, інтересів працівників і роботодавців, що відбуваються в результаті такого регулювання. Людина, відповідно працівник, є біосоціальною істотою, відповідно правосвідомість відображає навколишню правову дійсність, середовище через індивідуальність працівника, яка є складовою психологічного стану, професійного досвіду, комунікативних властивостей.

Правова свідомість відображає правові відносини між працівниками, роботодавцем у процесі трудової діяльності як в нутрі підприємства, установи, організації так і за їх межами, включаючи соціальні зв'язки, де у сферу правової свідомості включаються особисті, соціально-економічні, політичні права, що істотно впливають на її змістовну складову.

Якщо брати до уваги загалом усі форми індивідуальної та суспільної свідомості, то можна зауважити, що вони істотно взаємообумовлені. Тобто немає такої форми свідомості яка б була нейтральна одна до одної. Однак у механізмі правового регулювання трудових відносин визначальною формою свідомості є правова, оскільки об'єктом відображення механізму є, насамперед, явища правової дійсності. Постає питання, у яких основних напрямках може виражатися зв'язок права з правовою свідомістю у механізмі правового регулювання трудових відносин? Такий зв'язок, на нашу думку, може виражатися у таких напрямках як:

- Психологічний аспект, який є одним з необхідних сторін соціального. Суспільні відносини, перш ніж зазнати правового регулювання, повинні отримати адекватне вираження у правових приписах. Це повною мірою відноситься до психологічних аспектів, оскільки їх відображення та оцінка у змісті правових норм є необхідною умовою соціальної виправданості, дієвості та ефективності таких норм. У праві вони отримують визнання та схвалення як соціальні цінності або навпаки, як небажані явища, котрі необхідно усунути.

- Процес прийняття локальних правових норм має психологічну характеристику (аспект). Прийняттю локальних правових норм на підприємствах, установах, організаціях завжди передують соціальні потреби працівників і роботодавця, що відображаються у їх правосвідомості. Результатом такого відображення є усвідомлення ними таких потреб як власних так і суспільних інтересів, оцінка можливих наслідків прийняття локальних правових норм, їх співвідношення з метою і завданнями, що стоять перед працівниками і роботодавцями. Ці процеси відбуваються у трудовому колективі, їх думці, відносинах між собою, переконаннях та в інших соціально-психологічних явищах, які активно впливають на прийняття локальних норм. Правосвідомість опосередковує правотворчу діяльність на підприємстві як на рівні індивідуальної свідомості окремого працівника чи роботодавця так і на рівні колективної правосвідомості. Вплив правової свідомості на прийняття правових актів локального характеру постійно зростає. Так, прийняттю колективного договору на підприємствах, установах, організаціях передують колективні обговорення його проекту, пропозиції трудового колективу. Відповідно, можна констатувати, що формування правових норм локального характеру носить не тільки юридичний, але й психологічний характер.

- За допомогою правосвідомості здійснюється оцінка локальних правових актів на підприємствах, установах, організаціях у цілому та окремих їх правових норм з метою дотримання, застосування та використання сторонами трудових відносин. У найпростіших формах оцінка локальних норм відбувається через спілкування працівників між собою так і між працівниками і роботодавцем. Тут сприймаються правозастосовні дії роботодавців як керівних осіб, події та дії, що мають юридичне значення та наслідки для підприємства, установи, організації так і працівників чи окремого працівника, правомірна та протиправна їх поведінка, використання працівниками і роботодавцями наданих централізованими і локальними актами суб'єктивних прав, зловживання ними тощо. При цьому вони розглядаються як результати або передумови дії окремих норм права чи права загалом.

- Ставлення працівників і роботодавців до локальних норм є складним ставленням дії та протидії їх нормам: їх прийняття чи ігнорування, порушення чи виконання. Процес пізнання локальних норм сторонами трудових відносин, особливо у зв'язку з необхідністю використання чи застосування локальних норм, породжує потребу з'ясування їх змісту та сенсу прийняття в цілому.

- Психологічні явища, що належать до суб'єктивної сторони поведінки працівника і, відповідно, роботодавця у сфері правового регулювання трудових відносин, піддаються в більшості випадків правовій оцінці і тягнуть за собою цілком відповідні юридичні наслідки. Так, якщо проаналізувати зміст КЗпП України, то можна виявити їхню насиченість психологічною термінологією. До прикладу такі поняття як: «психологічний тиск» (ст. 2-2 КЗпП України); «винними протиправними діями (бездіяльністю) працівника» (ст. 130 КЗпП України); «дисциплінарний вплив» (ст. 140 КЗпП України); «ступінь тяжкості вчиненого проступку» (ст. 149 КЗпП України); «умисне знищення» (ст. 149 КЗпП України) та інші, відображають психологічну сторону трудових відносин та відіграють вагомую роль у соціально-правовій оцінці конкретних правомірних чи протиправних форм поведінки працівника, роботодавця та їх юридичних наслідків.

- Право взаємодіє з правосвідомістю в процесі правової соціалізації яка є необхідним аспектом загальної соціалізації особистості.

Весь процес соціалізації, за твердженням Піаже, пов'язаний із виробленням типових соціальних реакцій і форм активності, яке забезпечує майбутню взаємодію і взаєморозуміння в суспільстві [6, с. 152]

... «У світовій науковій думці характерне надзвичайне розмаїття теоретичних підходів до розгляду процесів соціалізації, особистості та її структури. Загалом у розмаїтті класичних теорій можна виділити два основних підходи: в рамках суб'єктно-об'єктного підходу (Е.Дюркгейм, Т.Парсонс, З.Фрейд, Г.Тард та інші) особистості відводиться роль об'єкта по відношенню до суспільства; в рамках суб'єктно-суб'єктного підходу (Н.Смелзер, Дж.Г.Мід, Ч.-Х.Кулі, Е.Фромм, Д.Д'юї та інші) особистість розглядається як активний суб'єкт процесу соціалізації» [6,с.153]

Соціалізація це багатогранний процес входження індивіда в соціальне середовище, що передбачає його соціальне пізнання, комунікацію, засвоєння соціального досвіду, життєвих цінностей та їх орієнтації, що в цілому забезпечують адаптацію та соціальну активність особистості. З точки зору права соціалізація особистості передбачає включення її у ціннісно-нормативну систему, яка охороняється правом. Ця ціннісно-нормативна система становить основу правосвідомості індивіда.

З позицій трудового права правова соціалізація пов'язана з формуванням і модифікацією властивостей і якостей працівника, а також механізмів саморегуляції його поведінки, необхідної для його адаптації до специфіки трудової діяльності та взаємовідносин між персоналом підприємства та для забезпечення його мотивації в процесі реалізації права на працю. У процесі правової соціалізації завжди реалізуються функції трудового права: соціальна і виробнича.

Змістом трудової соціалізації є засвоєння працівником соціальних цінностей; системи діючих правових норм, локальних актів, що діють на підприємстві, засвоєння нових знань, професійних навиків, необхідних для виконання трудової функції, соціальної адаптації в трудовому середовищі та взаємодії в ньому; наявності елементів правової культури. Переконавання, ціннісні орієнтації працівника набуті у процесі трудової соціалізації, є найважливішими передумовами ефективного правового регулювання трудових відносин. У свою чергу, правове регулювання трудових відносин впливає на формування працівника як особистості, його творчого потенціалу, сприяє його трудовій соціалізації.

Правосвідомість працівника і роботодавця формується під впливом економічних, соціальних умов. Правосвідомість є формою відображення суспільних явищ загалом і процесів, що відбуваються на підприємстві, установі, організації при виконанні трудової функції працівником, здійснення управлінських процесів роботодавцем через систему правових оцінок, поглядів, уявлень. Через правосвідомість відображається ставлення працівника до роботодавця, колективу, відбувається його оцінка з точки зору дієвості роботи підприємства, виплати належної заробітної плати, створення належних умов праці, її охорони та інших потреб працівника, його мотивації до праці тощо. Правосвідомість роботодавця загалом і працівників зокрема впливає на процес створення та впровадження на підприємстві локальних норм права. Саме через систему оцінок, переконань, мотивації до праці, творчого потенціалу роботодавця і працівника формуються критерії ефективності правового регулювання трудових відносин. Від рівня правосвідомості працівника і роботодавця залежить ефективність механізму правового регулювання трудових відносин в цілому, так і його стадій, оскільки процеси формування локальних правових норм і їх реалізація у фактичних відносинах не є можливими поза вольовою свідомою поведінкою суб'єктів трудових відносин.

З позицій трудового права правосвідомість можна розглядати через такі категорії, як оцінка, (оскільки праця є оціночною діяльністю без якої неможлива продуктивна і якісна робота) потреба, мотивація, навички, відношення до праці тощо. «Потреба в праці відноситься до числа голов-

них у системі відносин особистості, тому за своїм призначенням праця є тією потребою людини, яка здатна задовольнити всі запити та інтереси як окремої людини, суспільства так і держави. Але й сама праця може проявлятися в якості мотиву і виступати як об'єкт потреби. Необхідно зазначити, що потреба в праці зумовлює в собі й інші потреби, що впливають з участі в трудових правовідносинах: виконання роботи за відповідною професією, спеціальністю, кваліфікацією; потребу у просуванні по службі; потребу в оплаті праці відповідно до її складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника (ст.94 КЗпП України); потребу у відпочинку, шляхом надання перерв для відпочинку, вихідних днів, святкових і неробочих днів, щорічних відпусток (ст.ст. 66, 67, 73, 74 КЗпП України); потребу в охороні праці (ст. ст. 153-173 КЗпП України); потребу в отриманні додаткових порівняно з законодавством трудових і соціально-побутових пільг (ст. 9-1 КЗпП України). Крім того є потреба у визнанні, самоствердженні, в повазі, у відповідному статусі, тобто у соціальних і моральних потребах. Всі ці потреби мають безпосереднє відношення до проблеми мотивації праці» [, с. 132-133]. «Мотивація праці впливає на свідомість працівника, хоча має на меті покращення праці і її результатів, покращення виконання делегованих їм обов'язків. Тому ніякі форми мотивації праці не породжують додаткових прав у роботодавця, зокрема вимагати від працівника якоїсь зверх можливої віддачі у праці. Через свідомість працівника мотивація впливає на працю і її результати, але ніяких додаткових обов'язків у працівника не виникає» [4, с. 60]. Відповідно, можна констатувати, що мотивація трудової діяльності виступає стимулом трудової активності як працівника так і роботодавця.

Відомо, що рушійну силу будь-якого виробництва утворюють навички в поєднанні з фізичними можливостями працівників і їх професійні здібності, що досягаються в процесі роботи і професійного навчання. Так Закон «Про професійний розвиток працівників» (ст.1) визначає професійне навчання працівників як «процес цілеспрямованого формування у працівників спеціальних знань, розвиток необхідних навичок та вмінь, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності, що включає первинну професійну підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб виробництва» [5]

Проте результати роботи працівника залежать не тільки від його фізичних можливостей та рівня професійних здібностей, але й від його відношення до праці. Відношення до праці, як підкреслює Н.Д. Гетьманцева, є складним соціальним явищем, що уособлює в себе єдність трьох елементів: 1) трудові мотиви і орієнтацію трудо-

вої поведінки, що складає в сукупності мотивацію самої праці; 2) активність трудової поведінки працівника; 3) оцінку працівником трудових операцій (роботи). Зміст і призначення мотивів праці – це свідоме проникнення у сутність людини, її сенс життя, звички, потреби, мотиви, поведінку. Трудова активність працівника виявляється в таких формах поведінки, як: виконання норм виробітку, якісні і кількісні показники в роботі, ініціативність, дисциплінованість тощо. І оціночний елемент ставлення працівника до праці, без якого неможлива продуктивна і якісна робота. В результаті відношення до праці змінюється становище самого працівника, його соціальні якості, тому соціальна сутність праці розкривається також у категорії «характер праці» [1, с. 127-128]

Отже, правосвідомість наділяючись певними характерними ознаками є фундаментальною основою механізму правового регулювання трудових відносин, що визначає внутрішню регуляцію поведінки працівника і роботодавця в сфері найманої праці та дозволяє суб'єктам трудових відносин усвідомлювати навколишні соціально-правові явища загалом і співвідносити їх з розпорядженнями та вимоги, що діють на підприємстві, установі, організації і, відповідно, приймати правомірні чи протиправні форми поведінки у тих чи інших юридично значимих ситуаціях.

Висновки. Правосвідомість сторін трудових відносин є тим функціональним суб'єктивним, оціночним чинником, що впливає на механізм правового регулювання трудових відносин з позицій забезпечення його ефективності, подальшого функціонування і розвитку з метою його відповідності сталим принципам трудового права як самостійної галузі і уявленням про справедливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гетьманцева Н.Д. Правове регулювання трудових відносин в сучасних умовах господарювання: дис. докт юрид. наук: трудове право; право соціального забезпечення. К. 2016. 481 с.
2. Загальна теорія держави і права: підручник / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко [та ін.] ; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Х.: Право, 2009. 584 с
3. Куракін О.М. Механізм правового регулювання: теоретико-правова модель. Автореф. дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Харківський нац. ун-т внутрішніх справ Харків, 2016. 40 с.
4. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12січня 2012 року № 4312-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>.
5. Процевський О.І. Методологічні засади трудового права: монографія. Х.: ХНАДУ, 2014. 260с.
6. Рюль В.І. Дослідження феномену соціалізації в наукових концепціях розвитку особистості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Випуск 23. С. 150-154.
7. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/6420/1/%D0%94%D0%9E%D0%A1%D0%9B%D0%86%D0%94%D0%96%D0%95%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%97%90%D0%A6%D0%86%D0%87.pdf>.
8. Сімутіна Я.В. Щодо механізму правового регулювання трудових відносин у сучасних умовах. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 188-192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_3_46.
9. Тарахонич Т.І. Правосвідомість та її місце в механізмі правового впливу. *Альманах права*. Правовий світогляд: людина і право. Випуск 5. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. С. 344-349.